

ΑΝΑΚΑΛΥΦΤΗΚΕ Η ΠΙΟ «ΩΡΑΙΑ» ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

Νίκου Χειλαδάκη
Δημοσιογράφου-Συγγραφέα-Τουρκολόγου
Για την "ΕΝΩΜΕΝΗ ΡΩΜΗΟΣΥΝΗ"

Η πιο «ωραία» εκκλησία της Μικράς Ασίας που επί χρόνια μετά την μικρασιατική καταστροφή ήταν χαμένη και λησμονημένη στα ερείπιά της, «αναδύθηκε» ξανά στην επιφάνεια της επικαιρότητας και μάλιστα με έναν εντυπωσιακό τίτλο που της έδωσαν οι ίδιοι οι Τούρκοι χαρακτηρίζοντάς την σαν την ωραιότερη εκκλησία της Μικράς Ασίας, «En güzel kilise». Πρόκειται για την εκκλησία της Παναγίας στην χερσόνησο της Κυζίκου, στην Zeytinliada, στην πόλη Αρτάκη, (Erdek).

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Οι ανασκαφές για την ανεύρεση της εκκλησίας αυτής άρχισαν, όπως αναφέρει η τουρκική εφημερίδα Vatan, από το 2006 και το αποτέλεσμα είναι εντυπωσιακό όπως τονίζουν οι ίδιοι οι Τούρκοι, καθώς τα ευρήματα δείχνουν πως πραγματικά η εκκλησία της Παναγίας θα πρέπει να ήταν μια από τις πιο μεγαλοπρεπείς ελληνορθόδοξες εκκλησίες της περιοχής. Τις ανασκαφές για την εύρεση της εκκλησίας επόπτευαν, όπως αναφέρεται στην τουρκική εφημερίδα, ο καθηγητής του πανεπιστημίου του Ερζερούμ και διευθυντής των τουρκικών μουσείων, Nurettin Öztürk, ο εκπρόσωπος του τουρκικού υπουργείου Πολιτισμού, Ertügrül Günay, καθώς και ο δήμαρχος του Erdek. Η εκκλησία αυτή ήταν ένα άριστο αρχιτεκτονικό δείγμα της πρώτης βυζαντινής περιόδου με την επικράτηση του χριστιανισμού στην περιοχή της Κυζίκου και ο ρυθμός της, όπως

υποστήριξαν οι υπεύθυνοι των ανασκαφών, είναι παρόμοιος με τον βυζαντινό ρυθμό της Αγία-Σοφίας της Κωνσταντινούπολης. Οι Τούρκοι ελπίζουν ότι με την ανάδειξη αυτής της εκκλησίας θα δοθεί μεγάλο τουριστικό ερέθισμα για να την επισκεφτούν οι χριστιανοί προσκυνητές.

Η εκκλησία αυτή της Παναγίας υπάγονταν στην μητρόπολη της Κυζίκου η οποία υπάγονταν εκκλησιαστικώς στη Μητρόπολη Εφέσου. Τον 4ο αιώνα έγινε Μητρόπολη και τον 5ο αιώνα τοποθετήθηκε στην 5η θέση μεταξύ των υπό τον Κωνσταντινουπόλεως Μητροπόλεων. Η Μητρόπολη Κυζίκου είχε στη δικαιοδοσία της κατά τον 7ο αιώνα 12 Επισκοπές. Κάποιες από αυτές, (όπως η Άβυδος), προήχθησαν αργότερα σε Μητροπόλεις. Από το 688 μέχρι το 695 μ.Χ. εγκαταστάθηκε στην Κύζικο με μεγάλο μέρος του ποιμνίου του λόγω των Αραβικών επιδρομών, ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου στον οποίο ανατέθηκε η διαποίμανση της Μητροπόλεως Κυζίκου. Την εντολή της εγκατάστασης αυτής έδωσε ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός και για τον λόγο αυτό η περιοχή ονομάστηκε Νέα Ιουστινιανή ή Νέα Ιουστινιανούπολις.

Κατά το δεύτερο μισό του 14ου αιώνα με τις τουρκικές επιδρομές οι Επισκοπές της Μητροπόλεως Κυζίκου μειώθηκαν σημαντικά ενώ από τον 15ο αιώνα και καθ' όλη την Οθωμανική περίοδο δεν είχε Επισκοπές στη δικαιοδοσία της. Μετά την καταστροφή της Κυζίκου η έδρα του Μητροπολίτου μεταφέρθηκε στην Αρτάκη. Τον Μάρτιο του 1913 αποσπάστηκε το Δυτικό τμήμα της Μητροπόλεως Κυζίκου και αποτέλεσε τη Μητρόπολη Δαρδανελλίων και Λαμψάκου. Μετά την αποχώρηση των Ελλήνων από την περιοχή, η εκκλησία της Παναγίας απέμεινε σαν ένα ερείπιο να θυμίζει παλιές ένδοξες εποχές. Σήμερα με αυτόν τον τόσο απροσδόκητο τρόπο η εκκλησία αυτή, σύμβολο της ελληνικής ορθοδοξίας της Κυζίκου, ξαναήρθε στην επικαιρότητα για να γίνει ξανά τόπος προσκυνήματος των πιστών.